

BETÆNKNING**Afgivet af Familie- og Sundhedsudvalget****vedrørende**

Forslag til Inatsisartut beslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en plan for hvorledes man kan optimere en tidlig diagnose af børn med ADHD og autisme.

Fremsat af medlem af Inatsisartut Mikivisuk Thomassen, Inuit Ataqatigiit

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Mala Høy Kúko, Siumut, formand

Medlem af Inatsisartut Bjørk L. Kristensen, Demokraatit, næstformand

Medlem af Inatsisartut Hans Peter Poulsen, Siumut

Medlem af Inatsisartut Mikivisuk Thomassen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Eqaluk Høegh, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Najaaraq Møller, Siumut

Medlem af Inatsisartut Paneeraq Olsen, Naleraq

Udvalget har efter 1. behandlingen 13. oktober 2022 under EM2022 gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Forslagets formål er, at der udarbejdes en plan for at optimere tidlig diagnose af børn med ADHD og autisme for derved at sikre bedre støtte til børn og forældre.

Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Under 1. behandlingen blev punktet behandlet sammen med punkt 78 og 89. Under behandlingen af de tre forslag, var der bred opbakning til, at der skal ske en forbedring af forholdene, udredningen og behandlingen af børn og unge med psykiske lidelser og sygdomme. Der blev også givet udtryk for bedre oplysning og hjælp til forældre til børn med psykiske lidelser og sygdomme.

Naalakkersuisut fremsatte følgende ændringsforslag til pkt.30 og 89:

”Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en udviklingsplan for psykiatrien i Sundhedsvæsenet, herunder børne- og ungepsykiatrien. Planen skal indeholde konkrete forslag til initiativer til bedre opsporing, udredning og behandling i psykiatrien. Udviklingsplanen præsenteres seneste FM2024”

Forslagets økonomiske konsekvenser

Det fremgår af § 33, stk. 1, i Inatsisartuts forretningsorden, at de økonomiske og administrative konsekvenser ved realiseringen af beslutningsforslag skal beskrives i forslaget's grundelse.

Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Familier og Sundhed oplyste, i svarnotatet til 1. behandlingen, at der til FFL2023, var afsat 3 mio. kr. af til indsats for psykisk syge børn.

Midlerne ses afsat under hovedkonto 20.11.70, ”Indsats for psykisk syge børn”.

Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Familier og Sundhed oplyste, i svarnotat til 1. behandlingen, at der til FFL2023, var afsat 8,7 mio. kr. af til etableringen af et landsdækkende børneafsnit i Dronning Ingrid's Hospital.

Naalakkersuisoq for Finanser og Ligestilling har til svar på Finans- og skatteudvalgets spørgsmål til hovedkonto 34.11.03, Dronning Ingrid's Hospital (Driftsbevilling), redegjort at forøgelsen af lønudgifterne er at der til lønudgifterne bl.a. er afsat 8.7 mio. kr. til personale på børneafsnittet.

Udvalget har derfor omhyggeligt overvejet, hvorvidt forslaget's realisering vil være behæftet med økonomiske konsekvenser ud over de allerede afsatte midler. På det foreliggende grundlag vurderer udvalget at vedtagelsen af beslutningsforslagene ikke vil have yderligere økonomiske konsekvenser end de allerede afsatte midler i FFL2023.

Skriftlige spørgsmål

Udvalget har under udvalgsbehandlingen fremsendt en række skriftlige spørgsmål til Naalakkersuisut. Disse er vedlagt i betænkningen som bilag 1.

Der er yderligere stillet skriftlige spørgsmål efter samrådet og disse indgår i betænkningen som bilag 2.

Deputationer

Udvalget har under udvalgsbehandlingen haft følgende deputationer (med deltagelse af Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Familier og Sundhed):

- Sundhedsledelsen
- Psykiatrisk ledelse

Udvalget modtog information om driften af psykiatrisk område, herunder personalenormeringen, rekrutteringsudfordringer samt aktuelle problemstillinger. Det er udvalgets forståelse, at der er massive udfordringer med at opretholde et vedvarende udrednings- behandlings- og opfølgningstilbud til alle patientgrupper og det bliver særligt udfordrende i sommerperioden. De fysiske rammer er et stort problem og udgør en stor barriere for udviklingen af psykiatrisk område. Udvalget vurderer, at dette er et stort problem i forhold til realiseringen af punkterne 30, 78 og 89.

Samråd

Udvalget indkaldte Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Familier og Sundhed til et samråd som fandt sted den 10.marts. Udvalgets spørgsmål og Naalakkersuisuts svar er vedlagt betænkningen som bilag 3.

Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget bemærker at der er bred politisk opbakning til, at der skal ske en styrkelse af indsatsen omkring børn og unges psykiske og mentale helbred. Og det er udvalgets vurdering, at det er nødvendigt med øget politisk bevågenhed på området.

Det fremgår af Naalakkersuisuts besvarelse, at der er afsat midler i Finanslov 2023 til nedbringelse af ventetiden i børne og ungespsykiatrien. Dette er for at sikre børn og unge den rette og hurtigere hjælp. Derudover er der planer om at udarbejde en udviklingsplan for psykiatrien i sundhedsvæsenet, som er baggrunden for Naalakkersuisuts ændringsforslag. Fokus for denne plan er at sikre bedre opsporing, udredning og behandling i psykiatrien og ved udarbejdelsen af udviklingsplanen forventes relevante sundhedsfaglige medarbejdere indenfor det psykiatrisk område at blive involveret.

Hvad angår barrierer for realiseringen af forslagene pkt. 30 og 89 vil udvalget bemærke at det er Naalakkersuisuts vurdering at ændringsforslaget om udarbejdelse af en udviklingsplan er realistisk at gennemføre, mens de oprindelige forslag vil være vanskeligere at realisere på grund af bemandsituationen i psykiatrien.

Udvalget vil afslutningsvist bemærke, at Naalakkersuisut i deres svar til udvalgets spørgsmål anfører at Naalakkersuisut er i dialog med den danske stat om assistance specifikt vedrørende mulige rotationsordninger relevant sundhedspersonale i psykiatriområdet.

Udvalgets indstillinger

- Et enigt udvalg fremsætter følgende ændringsforslag og indstiller dette til vedtagelse:

”Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en udviklingsplan for psykiatrien i Sundhedsvæsenet, herunder børne- og ungepsykiatrien. Planen skal indeholde konkrete forslag til initiativer til bedre opsporing, udredning og behandling i psykiatrien. Udviklingsplanen præsenteres senest til EM2023”.

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Mala Høy Kúko
Formand

Bjørk L. Kristensen
Næstformand

Hans Peter Poulsen

Najaaraq Møller

Mikivsuk Thomassen

Eqaluk Høegh

Paneeraq Olsen

INATSISARTUT

Ilanngussaq
Bilag

1

Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Familier og
Sundhed

pn@nanaoq.gl

Dato: 01-11-2022

J.nr.:01.38.01.03-00161

Skriftlige spørgsmål i forbindelse med Udvalgsarbejdet

Familie og Sundhedsudvalget vil i forbindelse med udvalgsbehandlingen af pkt. 30, 78 og 89 fremsende skriftlige spørgsmål. **Udvalget ønsker at få svar på disse, hvis muligt, indenfor 7 arbejdsdage af hensyn til 2.behandlingen i Inatsisartut.**

1. Pkt. 30 omhandler børn med ADHD og autisme og en plan for tidlig diagnosticering af disse, mens pkt. 89 omhandler børn med ADHD, ADD, autisme og/eller angst hvor der skal nedsættes en ekspertgruppe der skal komme med anbefalinger inden 1.juni 2023. Udvalget vil i den forbindelse gerne spørge til ændringsforslaget til begge forslag, hvor fristen er sat til senest FM2024. Imidlertid fremgår det yderligere af svarnotatet, at der ønskes prioriteret midler allerede til FFL23. Udvalget ønsker en uddybende forklaring på baggrunden for denne planlægning.
2. Sundhedskommissionen vil komme med sine anbefalinger i året 2023. Udvalget vil i den forbindelse gerne have forklaret om der vil være tiltag indenfor psykiatriområdet og om disse kan effektueres allerede i 2023?
3. Udvalget vil gerne have afklaret om udviklingsplanen udarbejdes af Naalakkersuisut eller om det er de sundhedsprofessionelle/sundhedsfaglige medarbejdere?
4. I forhold til pkt. 30 er det udvalgets forståelse, at Naalakkersuisut er indstillet på at igangsætte arbejdet, betyder dette at det kun er ADHD og autisme som bliver det primære arbejdsfokus?
5. Pkt. 78: I forhold til "det landsdækkende børneafsnit" vil udvalget gerne have afklaret hvilke arbejdsområde afsnittet får ansvar for, set i forhold til at der allerede er M2 og K3, som jo også varetager børneområdet. Hvor vil det blive placeret og hvilke fagområder er der overvejelser om?
6. Hvis der skal ske sammenlægninger af førnævnte børneafsnit- hvilke områder vil blive prioriteret?
7. I det oprindelige forslag fokuseres der både på somatisk og psykiatrisk forløb hvor en arbejdsgruppe skal komme med anbefalinger inden FM2023, mens ændringsforslaget fra Naalakkersuisut, vil medføre en etablering af et børneafsnit og at der derudover skal

foretages en analyse af behovet for eventuelle yderligere faglige kompetencer som skal munde ud i en redegørelse som fremlægges senest FM2024? Udvalget ønsker en yderligere uddybning af denne rækkefølge og baggrunden herfor?

Udvalget skal anmode om snarest muligt at modtage en skriftlig besvarelse (grønlandsk og dansk) af ovenstående spørgsmål. Besvarelsen bedes fremsendt elektronisk til udvalgets sekretær (mika@ina.ala.gl) og Inatsisartut (inatsisartut@inatsisartut.gl).

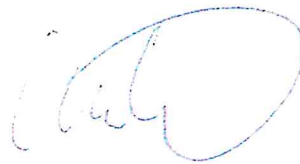
På forhånd tak,

På vegne af Familie og Sundhedsudvalget

Med venlig hilsen

Anna Wangenheim

Fungerende udvalgsformand

Familie- Sundhedsudvalget
inlun@ina.alla.gl, MIKA@inatsisartut.gl, inatsisartut@inatsisartut.gl

**Besvarelse af Skriftlige spm. fra Familie- og Sundhedsudvalget vedr.
EM2022/30/78/89**

Tak for spørgsmålene fra Familie- og Sundhedsudvalget. Spørgsmålene bliver gengivet og besvaret nedenfor.

17-11-2022
Sagsnr. 2022 - 19561
Akt nr. 21647486

Postboks 1160
Tlf: 34 50 00
Fax: 34 55 05
3900 Nuuk
Email: pn@nanoo.gl
www.naalakkersuisut.gl

1. Pkt. 30 omhandler børn med ADHD og autisme og en plan for tidlig diagnosticering af disse, mens pkt. 89 omhandler børn med ADHD, ADD, autisme og/eller angst hvor der skal nedsættes en ekspertgruppe der skal komme med anbefalinger inden 1.juni 2023. Udvalget vil i den forbindelse gerne spørge til ændringsforslaget til begge forslag, hvor fristen er sat til senest FM2024. Imidlertid fremgår det yderligere af svarnotatet, at der ønskes prioriteret midler allerede til FFL23. Udvalget ønsker en uddybende forklaring på baggrunden for denne planlægning.

Svar:

Naalakkersuisut har vurderet, at der er aktuelt behov for at forbedre forholdene for børn og unge med psykiske lidelse ved at styrke børne- og ungepsykiatrien. Derfor er der i Finanslov 2023 afsat midler, der blandt andet skal anvendes til at reducere ventetiden i børne- og ungepsykiatrien. En kortere ventetid til blandt andet udredning er vigtigt, så vi hurtigst muligt kan give børnene og den unge den rigtige hjælp.

Udover det aktuelle behov for en opprioritering af børne- og ungepsykiatrien, så vurderer Naalakkersuisut, at der er behov for en overordnet udviklingsplan for psykiatrien i Sundhedsvæsenet. Derfor har Naalakkersuisut har fremsat et ændringsforslag til EM2022/30/89 om, at der seneste til FM2024 skal præsenteres en udviklingsplan, som kommer med forslag til initiativer til bedre opsporing, udredning og behandling i psykiatrien.

2. Sundhedskommissionen vil komme med sine anbefalinger i året 2023. Udvalget vil i den forbindelse gerne have forklaret om der vil være tiltag indenfor psykiatriområdet og om disse kan effektueres allerede i 2023?

Svar:

Sundhedskommissionens arbejde tager udgangspunkt i det politisk vedtagne kommissorium. Naalakkersuisut forventer at modtage Sundhedskommissionens betænkning til

Inatsisartuts Forårssamling i 2023, men Naalakkersuisut har ikke indflydelse på indholdet af Sundhedskommissionens kommende betænkning.

Det kan oplyses, at Sundhedskommissionen har behandlet emnet "Psykiatrien og psykiske lidelser i Grønland" på et møde i juni 2021. Sundhedskommissionen har efterfølgende offentliggjort et baggrundsnotat om emnet¹.

Naalakkersuisut vil derudover henvise til Sundhedskommissionens politiske følgegruppe.

3. Udvalget vil gerne have afklaret om udviklingsplanen udarbejdes af Naalakkersuisut eller om det er de sundhedsprofessionelle/sundhedsfaglige medarbejdere?

Svar:

Naalakkersuisut finder det helt afgørende, at de relevante sundhedsfaglige medarbejdere, der arbejder inden for det psykiatriske område, involveres i udarbejdelsen af en udviklingsplan for psykiatrien i Sundhedsvæsenet.

4. I forhold til pkt. 30 er det udvalgets forståelse, at Naalakkersuisut er indstillet på at igangsætte arbejdet, betyder dette at det kun er ADHD og autisme som bliver det primære arbejdsfokus?

Svar:

Naalakkersuisut ønsker med sit ændringsforslag til EM2022/30/89 at igangsætte en overordnet udviklingsplan for psykiatrien i Sundhedsvæsenet. Planen skal have fokus på initiativer til bedre opsporing, udredning og behandling i psykiatrien.

Se ydermere besvarelsen af spørgsmål 1.

5. Pkt. 78: I forhold til "det landsdækkende børneafsnit" vil udvalget gerne have afklaret hvilke arbejdsområde afsnittet får ansvar for, set i forhold til at der allerede er M2 og K3, som jo også varetager børneområdet. Hvor vil det blive placeret og hvilke fagområder er der overvejelser om?

Svar:

Børn fra hele landet bliver på nuværende tidspunkt indlagt sammen med voksne patienter på Medicinsk Afdeling M2, hvor et antal senge er prioriteret til børnene og deres forældre. Et separat landsdækkende børneafsnit vil give højere udrednings- og behandlingsstandard, og der vil være bedre mulighed for at imødekomme børnenes særlige behov i forhold til udredning, behandling og pleje. Et separat børneafsnit giver mulighed for at skabe rammer med plads til det enkelte barn og familien kommer dermed i højere grad i centrum. Det bliver samtidig muligt i højere grad at rekruttere personale med pædiatrisk erfaring og særlig interesse for udvikling og uddannelse på det pædiatriske område og således understøtte indsatsen målrettet børn i et selvstændigt afsnit.

---

¹ SuKo notat nr. 7 Psykiatrien og psykiske lidelser i Grønland - junimødet i Sundhedskommissionen 2021 – [link](#).

Det landsdækkende børneafsnit vil have otte sengepladser, og kan rummes indenfor de nuværende bygningsmæssige rammer. Der er igangsat visse bygningsændringer allerede, så der er bygningsmæssigt ingen hindring for åbning af et selvstændigt børneafsnit.

Et selvstændigt børneafsnit vil også kunne understøtte behandlingen af børn med hudsygdomme, da der tilføres flere personalemæssige ressourcer til området.

Personaleomkostningerne fordeler sig på følgende kategorier: sygeplejersker, sundhedsassistenter, pædagog, speciallæge/pædiatere.

Bevillingen på 8,7 mio. kr. fordeler sig med 8,5 mio. kroner til lønomkostninger (suppleres med 1 mio. til lønomkostninger afholdt inden for egen ramme) samt 200.000 kr. til drift.

6. Hvis der skal ske sammenlægninger af førnævnte børneafsnit- hvilke områder vil blive prioriteret?

Svar:

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 5.

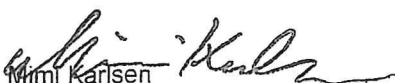
7. I det oprindelige forslag fokuseres der både på somatisk og psykiatrisk forløb hvor en arbejdsgruppe skal komme med anbefalinger inden FM2023, mens ændringsforslaget fra Naalakkersuisut, vil medføre en etablering af et børneafsnit og at der derudover skal foretages en analyse af behovet for eventuelle yderligere faglige kompetencer som skal munde ud i en redegørelse som fremlægges senest FM2024? Udvalget ønsker en yderligere uddybning af denne rækkefølge og baggrunden herfor?

Svar:

I Forslag til Finanslov 2023 præsenterede Naalakkersuisut to konkrete tiltag, der har til formål at imødekomme et aktuelt behov for bedre forholdene for børn og unge i Sundhedsvæsenet. Derfor ønsker Naalakkersuisut at afsætte midler til etablering af landsdækkende børneafsnit på Dronning Ingrid's Hospital, og at til at forbedre forholdene i Børne- og Ungepsykiatrien.

Naalakkersuisut anerkender samtidig, at der kan være behov for yderligere forbedrings tiltag på børne- og ungeområdet i sundhedsvæsenet, hvorfor der lægges op til en redegørelse af behovet for faglige kompetencer og ressourcer, hvis ventetiden på udredning skal nedbringes væsentligt for ikke-akutte forløb. Redegørelse, der skal indeholde økonomiske beregninger, præsenteres seneste ved FM2024.

Med venlig hilsen

Mimi Karlisen

Naalakkersuisoq for Sundhed

Ilanngussaq Bilag

2

Meeqqanut, Inuusuttunut, Ilaqutariinnut Peqqissuulimullu Naalakkersuisoq
Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Familier og Sundhed

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Familie- og Sundhedsudvalget
MIKA@ina.alla.gl

Besvarelse på henvendelse fra den 3. april 2023 vedr. psykiatrien

18-04-2023
Sags nr. 2023 - 6787
Akt nr. 22654623

Naalakkersuisut takker Familie- og Sundhedsudvalget for henvendelsen modtaget den 3. april 2023 vedr. spørgsmål 6 fra samrådsindkaldelsen, som blev afholdt den 10. marts 2023.

Postboks 1160
Tlf: 34 50 00
Fax: 34 55 05
3900 Nuuk

Det skal bemærkes at den samlede skriftlige besvarelse af alle udvalgets spørgsmål blev sendt til udvalget den 16. marts 2023.

Email: pn@nanooq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Naalakkersuisut ønsker naturligvis at svare så præcist og hurtigt som det er muligt. I dette tilfælde har udvalget henvist til utilstrækkelig besvarelse af underspørgsmålet til spørgsmål 6: "Og hvorledes påvirker denne udmelding og kommende tiltag, hensigterne bag nærværende beslutningsforslag".

Det samlede spørgsmål og svar var som følgende:

"6. Hvornår påtænker Naalakkersuisut at melde ud til offentligheden om sundhedsvæsenets faglige rekrutteringsudfordringer og med en klar prioriteringsliste, som Naalakkersuisut nævnte i forbindelse med foretrædet? Og hvorledes påvirker denne udmelding og kommende tiltag, hensigterne bag nærværende beslutningsforslag?"

Svar:

Naalakkersuisut har d. 3. marts 2023 i en pressemeddelelse orienteret om sundhedsvæsenets rekrutteringsudfordringer. Heri fremgår det, at der igangsættes tre konkrete indsatser for at imødekomme problemstillingen i sundhedsvæsenet:

- 1) Der forsøges etableret en vagtordning af faste speciallæger, som skal sikre understøttelse til yngre læger og vikarer i hele Grønland.
- 2) Der arbejdes på at styrke almen praksis i regionerne, så borgernes behov for håndtering af dagligdagens sygdomme håndteres bedre
- 3) Der skal arbejdes på at akut kirurgi samles centralt for at sikre, at befolkningen får den rette behandling så hurtigt som muligt.

Desuden er Naalakkersuisut i dialog med den danske stat om assistance specifikt vedrørende mulige rotationsordninger for relevant sundhedspersonale på psykiatriområdet.

Derudover kan Naalakkersuisut oplyse, at der forberedes fremsættelse af en ny akutpakke til sundhedsvæsenet til drøftelse med Inatsisartuts medlemmer."

I forhold til at uddybe ovenstående formodes det at Familie og Sundhedsudvalget ønsker svar på om hvorvidt rekrutteringsudfordringerne i sundhedsvæsenet påvirker tiltagene/hensigterne bag beslutningsforslagene til punkt 30/78/89.

I besvarelsen af spørgsmål 1 fra spørgsmålene til samråd med Familie – og Sundhedsudvalget den 10. marts 2023, redegøres der for at der er indgået forhandlinger med en ekstern analysevirksomhed om udarbejdelse af en overordnet udviklingsplan for det psykiatriske område.

"Naalakkersuisut er siden gået i forhandling med en ekstern analysevirksomhed om udarbejdelse af en overordnet udviklingsplan for det psykiatriske område. Det forventes, at dette projekt vil kunne begynde i første halvår af 2023 og afsluttes primo 2024."

I besvarelsen af spørgsmål 3 fra spørgsmålene til samråd med Familie – og Sundhedsudvalget den 10. marts 2023, redegøres der ligeledes for at der ikke vurderes at være betydelige barrierer for at realisere ændringsforslaget til EM2022/30/89 om udarbejdelse af en udviklingsplan.

"3. Naalakkersuisoq bedes redegøre for om der er barrierer for at realisere:

- *De oprindelige forslag, altså pkt. 30, 78 og 89*
- *Naalakkersuisuts eget ændringsforslag*

Dette set i lyset af, at der mangler personale og/eller midler/ressourcer i hele psykiatriområdet for at kunne udvikle specialet for alle patientgrupper?

Svar:

Naalakkersuisut vurderer ikke, at der er betydelige barrierer for at realisere ændringsforslaget til EM2022/30/89 om udarbejdelse af en udviklingsplan. Som beskrevet ovenfor i svaret på spørgsmål 1 er forarbejdet til dette allerede iværksat, så det vil kunne præsenteres ved FM2024.

De på FL2023 afsatte midler på 3,0 mio. kr. årligt til nedbringelse af ventetiden i børn- og ungepsykiatrien samt de 8,7 mio. kr. årligt til etablering af et landsdækkende børneafsnit på Dronning Ingrid's Hospital vil understøtte realiseringen af ændringsforslaget til EM2022/78. Udarbejdelsen af en redegørelse med analyse og økonomiske beregninger over nedbringelse af ventetiden på udredning forventes at kunne realiseres inden for tidsrammen.

Naalakkersuisut vurderer, at der er barrierer for realisering af det oprindelige beslutningsforslag EM2022/78 grundet bemandsituation på det psykiatriske område. Det kan med andre ord være svært at finde medarbejdere i psykiatrien til at indgå i en arbejdsgruppe som beskrevet i forslaget. Alternativt kan medarbejdergruppens erfaringer indgå i udviklingsplanen for psykiatrien som beskrevet i ændringsforslag EM2022/30/89, som foretages af en ekstern part."

Naalakkersuisut vurderer, at der er barrierer for realisering af det oprindelige beslutningsforslag 2022/89 mht. den korte tidsfrist beskrevet i forslaget. Det forventes, at en udviklingsplan for psykiatrien i stedet kan præsenteres ved FM2024.

Naalakkersuisut håber at indeværende uddybning bidrager til tydeliggørelse af
besvarelsen.

Med venlig hilsen

Mimi Karlsen

Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Familier og Sundhed

Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Familier og
Sundhed

pn@nanog.gl

Dato: 07-03-2023

J.nr.: 01.38.01.04-00040

Indkaldelse til samråd med Familie og Sundhedsudvalget fredag den 10. marts 2023 kl. 13.00-14.00 i mødelokalet Erling Høegh

Familie og Sundhedsudvalget indkalder hermed Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Familier og Sundhed til samråd.

Udvalget ønsker på samrådet at drøfte punkterne **EM2022/30+78+89**:

1. Indledningsvist ønsker udvalget at Naalakkersuisoq uddyber svaret på første spørgsmål fra skriftlig besvarelse af 17.november 2022, hvor der henvises til at der bl.a. er afsat midler til Finanslov 2023 for at reducere ventetiden i børne og ungepsykiatrien?
2. Ved foretræde den 20.februar blev det tydeligt for udvalget, at de afsatte midler endnu ikke var blevet udmøntet. Og at dette har medført at stillinger ikke kunne slås op, at der manglede lønmidler til at besætte stillingerne og at der er store problemer med ASA og indgåelse af kontrakter for sundhedsfagligt personale, hvilket udfordrer rekrutteringsmulighederne endnu mere. Naalakkersuisoq bedes at redegøre for de aktuelle planer for at forbedre denne praksis og uoverensstemmelsen mellem de afsatte midler og den manglende udmøntning af midlerne.
3. Naalakkersuisoq bedes redegøre for om der er barrierer for at realisere:
  - De oprindelige forslag, altså pkt. 30, 78 og 89
  - Naalakkersuisuts eget ændringsforslag

Dette set i lyset af, at der mangler personale og/ eller midler/ ressourcer i hele psykiatriområdet for at kunne udvikle specialet for alle patientgrupper?

4. Naalakkersuisoq bedes at redegøre for om der mangles midler for at kunne realisere forslagene eller om der mangles personale til at realisere forslagene?
5. Punkterne 30 og 89 handler om tidlig opsporing og har fokus på den rette hjælp i tide. Hvordan vil Naalakkersuisut sikre bedre hjælp i forhold til det tværsektorielle samarbejde, særligt i forhold til primær sektor og retten til hjælp med pædagoger, MISI samt samarbejde med folkeskolen?

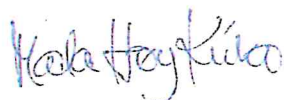
6. Hvornår påtænker Naalakkersuisut at melde ud til offentligheden om sundhedsvæsenets faglige rekrutteringsudfordringer og med en klar prioriteringsliste, som Naalakkersuisut nævnte i forbindelse med foretrædet? Og hvorledes påvirker denne udmelding og kommende tiltag, hensigterne bag nærværende beslutningsforslag?
7. Kan Naalakkersuisut oplyse andet af relevans for ovenstående?

Udvalget påregner at stille opfølgende spørgsmål under samrådet.

Udvalget har som målsætning, at et samråd i videst mulige omfang skal tage form af en politisk drøftelse imellem Udvalget og Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Familier og Sundhed – typisk om prioriteringer og målsætninger. Ved den mundtlige drøftelse bør så vidt muligt benyttes frit foredrag.

Udvalget ønsker endelig at modtage et notat på grønlandsk og dansk om foranstående spørgsmål i forlængelse af samrådet. Notatet bedes sendt elektronisk til inatsisartut@inatsisartut.gl med kopi til mika@ina.alla.gl senest umiddelbart efter samrådet. Såfremt notatet medbringes og anvendes under samrådet bedes en kopi givet til Udvalgets tolk umiddelbart ved samrådets begyndelse.

Med venlig hilsen

Mala Høy Kúko
Udvalgsformand

Familie- og Sundhedsudvalget

Besvarelse af spørgsmål til samråd med Familie- og Sundhedsudvalget den 10. marts 2023

16-03-2023
Sags nr. 2023 - 5508
Akt nr. 22762574

Postboks 1160
Tlf: 34 50 00
Fax: 34 55 05
3900 Nuuk

Email: pn@naaog.gl
www.naalakkersuisut.gl

1. Indledningsvist ønsker udvalget at Naalakkersuisoq uddyber svaret på første spørgsmål fra skriftlig besvarelse af 17. november 2022, hvor der henvises til at der bl.a. er afsat midler til Finanslov 2023 for at reducere ventetiden i børne- og ungepsykiatrien?

Svar:

Naalakkersuisut svarede nedenstående på Familie- og Sundhedsudvalgets spørgsmål 1 fra d. 17. november 2022. Kort formuleret ønskede udvalget en uddybende forklaring på, hvorfor der ønsker prioriteret midler ved FFL23 til gennemførelse af ændringsforslag EM2022/30/89, når fristen for gennemførelse af forslaget er senest FM2024. Naalakkersuisut svarede følgende:

"Naalakkersuisut har vurderet, at der er aktuelt behov for at forbedre forholdene for børn og unge med psykiske lidelser ved at styrke børne- og ungepsykiatrien. Derfor er der i Finanslov 2023 afsat midler, der blandt andet skal anvendes til at reducere ventetiden i børne- og ungepsykiatrien. En kortere ventetid til blandt andet udredning er vigtigt, så vi hurtigst muligt kan give børnene og den unge den rigtige hjælp.

Udover det aktuelle behov for en opprioritering af børne- og ungepsykiatrien, så vurderer Naalakkersuisut, at der er behov for en overordnet udviklingsplan for psykiatrien i Sundhedsvæsenet. Derfor har Naalakkersuisut har fremsat et ændringsforslag til EM2022/30/89 om, at der seneste til FM2024 skal præsenteres en udviklingsplan, som kommer med forslag til initiativer til bedre opsporing, udredning og behandling i psykiatrien."

Som det fremgår af den tidligere besvarelse, er midlerne på 3 mio. kr. årligt tildelt til at reducere ventetiden i børne- og ungepsykiatrien. I FL2023 fremgår blandt andet:

Indsats for psykisk syge børn

Der afsættes 3 mio. kr. årligt. Børne- og ungepsykiatrien i landet er udfordret i det daglige virke pga. blandt andet ressourcemangel. Der er omkring 150 børn og unge i forløb i psykiatrien, og der forventes omkring 125 nye henvisninger pr. år. Ventetiden til ambulant udredning i børne- og ungepsykiatrien er ca. 9

måneder. Det er derfor ønskeligt, at udrednings- og behandlingstilbuddene inden for børne- og ungepsykiatrien kan udvides. Der forefindes derudover et mørketal bestående af børn og unge med psykiske vanskeligheder som endnu ikke er i kontakt med sundhedsvæsenet og dermed ikke er i forløb eller afventer forløb i psykiatrien. En indsats bør derfor indeholde opsøgende arbejde lokalt.

Naalakkersuisut er siden gået i forhandling med en ekstern analysevirksomhed om udarbejdelse af en overordnet udviklingsplan for det psykiatriske område. Det forventes, at dette projekt vil kunne begynde i første halvår af 2023 og afsluttes primo 2024.

- 2. Ved foretræde den 20. februar blev det tydeligt for udvalget, at de afsatte midler endnu ikke var blevet udmøntet. Og at dette har medført at stillinger ikke kunne slås op, at der manglede lønmidler til at besætte stillingerne og at der er store problemer med ASA og indgåelse af kontrakter for sundhedsfagligt personale, hvilket udfordrer rekrutteringsmulighederne endnu mere. Naalakkersuisoq bedes at redegøre for de aktuelle planer for at forbedre denne praksis og uoverensstemmelsen mellem de afsatte midler og den manglende udmøntning af midlerne.**

Svar:

Naalakkersuisoq for Sundhed mødtes d. 20. februar med Familie- og Sundhedsudvalget for bl.a. at orientere om status på børn- og ungepsykiatrien. Landslægeembedet, Sundhedsledelsen og områdeledelsen for psykiatrisk område var også repræsenteret på mødet.

Det fremgik på mødet, at midlerne på 3,0 mio. kr. på FL2023 til nedbringelse af ventetiderne i børn- og ungepsykiatrien endnu ikke er blevet udmøntet. Som det fremgår af FL2023, budgetspecifikation til hovedkonto 20.11.70 Reserve til nye initiativer, forudsættes at udmøntningen sker senest i løbet af 2023.

Der er i Departementet for Sundhed iværksat en proces for udarbejdelse af en handleplan, som skal ligge til grund for udmøntning af midlerne. Der forventes en afslutning af denne proces snarest og inden FM2023. Grundet begrænsede personaleressourcer og prioritering af andre nødvendige opgaver i begyndelsen af 2023, har det ikke været muligt inden.

Sundhedsvæsenet arbejder løbende hårdt på at ansætte det nødvendige personale til at varetage opgaverne inden for børn- og ungepsykiatrien. Se nedenstående svar på spørgsmål 6 for en uddybning af indsatsen for at forbedre rekrutteringen og bemandsingssituationen.

- 3. Naalakkersuisoq bedes redegøre for om der er barrierer for at realisere:**
  - De oprindelige forslag, altså pkt. 30, 78 og 89
  - Naalakkersuisuts eget ændringsforslag

Dette set i lyset af, at der mangler personale og/eller midler/ressourcer i hele psykiatriområdet for at kunne udvikle specialet for alle patientgrupper?

Svar:

Naalakkersuisut vurderer ikke, at der er betydelige barrierer for at realisere ændringsforslaget til EM2022/30/89 om udarbejdelse af en udviklingsplan. Som beskrevet ovenfor i svaret på spørgsmål 1 er forarbejdet til dette allerede iværksat, så det vil kunne præsenteres ved FM2024.

De på FL2023 afsatte midler på 3,0 mio. kr. årligt til nedbringelse af ventetiden i børn- og ungepsykiatrien samt de 8,7 mio. kr. årligt til etablering af et landsdækkende børneafsnit på Dronning Ingrid's Hospital vil understøtte realiseringen af ændringsforslaget til EM2022/78. Udarbejdelsen af en redegørelse med analyse og økonomiske beregninger over nedbringelse af ventetiden på udredning forventes at kunne realiseres inden for tidsrammen.

Naalakkersuisut vurderer, at der er barrierer for realisering af det oprindelige beslutningsforslag EM2022/78 grundet bemandsingsituation på det psykiatriske område. Det kan med andre ord være svært at finde medarbejdere i psykiatrien til at indgå i en arbejdsgruppe som beskrevet i forslaget. Alternativt kan medarbejdergruppens erfaringer indgå i udviklingsplanen for psykiatrien som beskrevet i ændringsforslag EM2022/30/89, som foretages af en ekstern part.

Naalakkersuisut vurderer, at der er barrierer for realisering af det oprindelige beslutningsforslag 2022/89 mht. den korte tidsfrist beskrevet i forslaget. Det forventes, at en udviklingsplan for psykiatrien i stedet kan præsenteres ved FM2024.

4. Naalakkersuisoq bedes at redegøre for, om der mangler midler for at kunne realisere forslagene, eller om der mangler personale til at realisere forslagene?

Svar:

Som beskrevet i svaret på spørgsmål 3 er der i FL2023 afsat midler på 3,0 mio. kr. årligt til nedbringelse af ventetiden i børn- og ungepsykiatrien samt de 8,7 mio. kr. årligt til etablering af et landsdækkende børneafsnit på Dronning Ingrid's Hospital for at forbedre udrednings- og behandlingsforløb for børn og unge i sundhedsvæsenet som beskrevet i ændringsforslaget til EM2022/78. Der er ikke afsat midler i FL2023 til udarbejdelsen af en redegørelse med analyse og økonomiske beregninger over nedbringelse af ventetiden, eller til en overordnet udviklingsplan for det psykiatriske område. Disse forventes finansieret gennem Departementet for Sundheds rammebevilling.

Det vurderes, at midler afsat på Finansloven er dækkende for aktiviteterne i Sundhedsvæsenet. Den løbende bemandsingsituation kan dog have betydning for mulighederne for at realisere dele af forslagene EM2022/30/78/89. Eksempelvis kan bemandsingsituationen have indflydelse på hastigheden og mulighederne for nedbringelse af ventetiderne i børn- og ungepsykiatrien.

5. **Punkterne 30 og 89 handler om tidlig opsporing og har fokus på den rette hjælp i tide. Hvordan vil Naalakkersuisut sikre bedre hjælp i forhold til det tværsektorielle samarbejde, særligt i forhold til primær sektor og retten til hjælp med pædagoger, MlSI samt samarbejde med folkeskolen?**

Svar:

Naalakkersuisut henviser til Sundhedskommissionens betænkning, som forventes præsenteret til FM2023. Det forventes, at betænkningen vil indeholde anbefalinger til forbedring af samarbejdet mellem sundhedsvæsenet, kommunerne og andre relevante aktører.

Desuden lægges der i Naalakkersuisuts ændringsforslag til EM2022/30/89 op til at udarbejde en udviklingsplan for psykiatrien, som bl.a. skal indeholde forslag til bedre opsporing, udredning og behandling i psykiatrien. Heri kan det ligeledes være relevant at afdække mulige forbedringer i det tværsektorielle samarbejde.

6. **Hvornår påtænker Naalakkersuisut at melde ud til offentligheden om sundhedsvæsenets faglige rekrutteringsudfordringer og med en klar prioriteringsliste, som Naalakkersuisut nævnte i forbindelse med foretrædet? Og hvorledes påvirker denne udmelding og kommende tiltag, hensigterne bag nærværende beslutningsforslag?**

Svar:

Naalakkersuisut har d. 3. marts 2023 i en pressemeddelelse orienteret om sundhedsvæsenets rekrutteringsudfordringer. Heri fremgår det, at der igangsættes tre konkrete indsatser for at imødekomme problemstillingen i sundhedsvæsenet:

- 1) Der forsøges etableret en vagtordningen af faste speciallæger, som skal sikre understøttelse til yngre læger og vikarer i hele Grønland.
- 2) Der arbejdes på at styrke almen praksis i regionerne, så borgernes behov for håndtering af dagligdagens sygdomme håndteres bedre
- 3) Der skal arbejdes på at akut kirurgi samles centralt for at sikre, at befolkningen får den rette behandling så hurtigt som muligt.

Desuden er Naalakkersuisut i dialog med den danske stat om assistance specifikt vedrørende mulige rotationsordninger for relevant sundhedspersonale på psykiatriområdet.

Derudover kan Naalakkersuisut oplyse, at der forberedes fremsættelse af en ny akutpakke til sundhedsvæsenet til drøftelse med Inatsisartuts medlemmer.

7. **Kan Naalakkersuisut oplyse andet af relevans for ovenstående?**

Svar:

Med hensyn til prioriteringer og udvikling af sundhedsvæsenet vil Naalakkersuisut overordnet henviser til Sundhedskommissionens arbejde (EM2019/98), som forventes præsenteret til FM2023. Kommissionen har til opgave at udarbejde anbefalinger til forbedringer af sundhedssystemet som

helhed, herunder særligt om rekruttering, fastholdelse af personale samt samarbejde med Danmark og udlandet. Anbefalingerne skal udgøre Inatsisartuts politiske grundlag for en sundhedsreform.

Det er forventningen, at udfordringerne på det psykiatriske område også vil blive berørt i kommissionens betænkning i et særskilt kapitel.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Mimi, Karlsen
